# מבחן תרגול: סוכה כ"ה–כ"ט – הכנה לבגרות

זמן **90 דקות** | ניקוד **100 נקודות**

| שם | כיתה | תאריך | ציון |
|---|---|---|---|
| | | | מתוך 100 |

זמן: 90 דקות · 100 נקודות. במבחן חמישה חלקים לפי הדפים. ענו על שאלה אחת מכל חלק (20 נקודות לכל שאלה). אפשר גם לתרגל חלק אחד בכל פעם. ציטוטי הגמרא הועתקו מספריא; הסברים לפי רש"י מסומנים בשמו.

## א חלק א: דף כ"ה ע"א – כ"ה ע"ב: שלוחי מצוה, חתן ואבל — 20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שלוש (שאלות 1–3).

**1** המשנה: "שְׁלוּחֵי מִצְוָה — פְּטוּרִין מִן הַסּוּכָּה". קראו את קטע הגמרא וענו.

גְּמָ' מְנָא הָנֵי מִילֵּי? תָּנוּ רַבָּנַן: "בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ" — פָּרָט לְעוֹסֵק בְּמִצְוָה, "וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ" — פָּרָט לְחָתָן. מִכָּאן אָמְרוּ: הַכּוֹנֵס אֶת הַבְּתוּלָה — פָּטוּר, וְאֶת הָאַלְמָנָה — חַיָּיב.

(סוכה כה ע"א)

א. מי הם "שלוחי מצוה"? תנו דוגמה אחת מן הגמרא בדף כו ע"א. **5 נק'**

ב. הסבירו איך רב הונא לומד מ"בשבתך בביתך... ובלכתך בדרך" שהעוסק במצוה פטור, ומה עונה הגמרא לשאלה "מי לא עסקינן דקאזיל לדבר מצוה". **8 נק'**

ג. לפי הגמרא, למה הכונס את הבתולה פטור מקריאת שמע והכונס את האלמנה חייב? **7 נק'**

**2** הגמרא מביאה מקור נוסף לכלל "הָעוֹסֵק בְּמִצְוָה פָּטוּר מִן הַמִּצְוָה" מן האנשים שהיו טמאים ולא יכלו לעשות את הפסח.

> דְּתַנְיָא: "וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְגוֹ'" — אוֹתָם אֲנָשִׁים מִי הָיוּ? נוֹשְׂאֵי אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף הָיוּ, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי.
>
> (סוכה כה ע"א – ע"ב)

> רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן הָיוּ, שֶׁהָיוּ עוֹסְקִין בְּנָדָב וַאֲבִיהוּא. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר: אִם נוֹשְׂאֵי אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף הָיוּ, כְּבָר הָיוּ יְכוֹלִין לִיטָּהֵר. אִם מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן הָיוּ, יְכוֹלִין הָיוּ לִיטָּהֵר.
>
> (סוכה כה ע"א – ע"ב)

א. מי היו האנשים הטמאים לפי רבי יוסי הגלילי, לפי רבי עקיבא ולפי רבי יצחק? **6 נק'**

ב. למה דוחה רבי יצחק את שתי הדעות הראשונות? הסבירו לפי רש"י. **6 נק'**

ג. הסבירו את ה"צריכא" בגמרא: למה אי אפשר ללמוד את הכלל רק מקריאת שמע או רק מקרבן פסח? **8 נק'**

**3** חתן, אבל ומצטער.

וְלֵיעְבְּדוּ חוּפָּה בַּסּוּכָּה? אַבָּיֵי אָמַר: מְשׁוּם יִיחוּד. וְרָבָא אָמַר: מְשׁוּם צַעַר חָתָן. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּשָׁכִיחִי אִינָשֵׁי דְּנָפְקִי וְעָיְילִי לְהָתָם. לְמַאן דְּאָמַר מְשׁוּם יִיחוּד — לֵיכָּא. לְמַאן דְּאָמַר מְשׁוּם צַעַר חָתָן — אִיכָּא.

(סוכה כה ע"א – כה ע"ב)

א. הגמרא מקשה מ"טָבְעָה סְפִינָתוֹ בַּיָּם". מה הקושיה, ומה התשובה? **6 נק'**

ב. "אָבֵל חַיָּיב בַּסּוּכָּה". למה זה לא "פשיטא", ולמה אבל אינו פטור כמו מצטער? **6 נק'**

ג. קראו את הקטע המצוטט. הסבירו את טעמי אביי ורבא לפי רש"י, ומה ההבדל ביניהם להלכה. **8 נק'**

## ב חלק ב: דף כ"ו ע"א: הולכי דרכים, שומרים, חולים ועראי

20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 4–5).

**4** הולכי דרכים ושומרים.

שׁוֹמְרֵי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים — פְּטוּרִין בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה. וְלִיעְבְּדוּ סוּכָּה הָתָם וְלִיתְּבוּ? אַבָּיֵי אָמַר: "תֵּשְׁבוּ" — כְּעֵין תָּדוּרוּ.

(סוכה כו ע"א)

רָבָא אָמַר: פִּרְצָה קוֹרָאָה לַגַּנָּב. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּקָא מְנַטַּר כַּרְיָא דְּפֵירֵי.

(סוכה כו ע"א)

א. השלימו לפי הברייתא: הולכי דרכים ביום – פטורים ב___ וחייבים ב___; הולכי דרכים בלילה – פטורים ב___ וחייבים ב___; ההולכים לדבר מצוה – ___. 6 נק'

ב. הגמרא שואלת על שומרי גנות ופרדסים: "וְלִיעְבְּדוּ סוּכָּה הָתָם וְלִיתְּבוּ?". הסבירו את תשובת אביי ואת תשובת רבא (אפשר להיעזר ברש"י). 8 נק'

ג. מה פירוש "דְּקָא מְנַטַּר כַּרְיָא דְּפֵירֵי", ולמה זה ההבדל בין אביי לרבא? 6 נק'

**5** חולים, מצטער ושינת עראי.

> תָּנוּ רַבָּנָן: אוֹכְלִין אֲכִילַת עֲרַאי חוּץ לַסּוּכָּה, וְאֵין יְשֵׁנִים שֵׁינַת עֲרַאי חוּץ לַסּוּכָּה. מַאי טַעְמָא? אָמַר רַב אָשֵׁי: גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֵרֵדֵם.
>
> (סוכה כו ע"א)

> אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי, אֶלָּא הָא דְּתַנְיָא: יָשֵׁן אָדָם שֵׁינַת עֲרַאי בִּתְפִילִּין, אֲבָל לֹא שֵׁינַת קֶבַע, לֵיחוּשׁ שֶׁמָּא יֵרֵדֵם! אָמַר רַב יוֹסֵף בְּרֵיהּ דְּרַב עִילַּאי: בְּמוֹסֵר שְׁנָתוֹ לַאֲחֵרִים.
>
> (סוכה כו ע"א)

א. רבא אומר "מִצְטַעֵר פָּטוּר מִן הַסּוּכָּה". מה הקושיה עליו מן המשנה, ומה התירוץ? **6 נק'**

ב. למה מותר לאכול אכילת עראי מחוץ לסוכה ואסור לישון שינת עראי? **5 נק'**

ג. אביי מקשה מדין שינה בתפילין. הציגו את הקושיה ואת שלוש התשובות, ואיזו מהן נדחתה ולמה. **9 נק'**

## ג חלק ג: דף כ"ו ע"ב – כ"ז ע"א: אכילה בסוכה וארבע עשרה סעודות

20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 6–7).

**6** קראו את המשנה וענו.

מַתְנִי' מַעֲשֶׂה וְהֵבִיאוּ לוֹ לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי לְטִעוֹם אֶת הַתַּבְשִׁיל, וּלְרַבָּן גַּמְלִיאֵל שְׁנֵי כּוֹתָבוֹת וּדְלִי שֶׁל מַיִם. וְאָמְרוּ: הַעֲלוּם לַסּוּכָּה.

(סוכה כו ע"ב – כז ע"א)

וּכְשֶׁנָּתְנוּ לוֹ לְרַבִּי צָדוֹק אוֹכֶל פָּחוֹת מִכְּבֵיצָה, נְטָלוֹ בַּמַּפָּה, וַאֲכָלוֹ חוּץ לַסּוּכָּה, וְלֹא בֵּירֵךְ אַחֲרָיו.

(סוכה כו ע"ב – כז ע"א)

א. הגמרא שואלת "מַעֲשֶׂה לִסְתּוֹר?!". מה הקושיה (לפי רש"י), ומה התירוץ "חַסּוֹרֵי מָחֲסְרָא"? **8 נק'**

ב. מה לומדים ממעשה רבי צדוק, ולמה זה נראה כקושיה על רב יוסף ואביי? מה התשובה? **8 נק'**

ג. פרשו: כּוֹתָבוֹת; יוּהֲרָא. **4 נק'**

**7** מחלוקת רבי אליעזר וחכמים.

מַתְנִי' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַרְבַּע עֶשְׂרֵה סְעוּדוֹת חַיָּיב אָדָם לֶאֱכוֹל בַּסּוּכָּה, אַחַת בְּיוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין לַדָּבָר קִצְבָּה, חוּץ מִלֵּילֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חַג בִּלְבַד.

(סוכה כז ע"א)

גְּמָ' מַאי טַעְמֵיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? "תֵּשְׁבוּ" כְּעֵין תָּדוּרוּ. מָה דִּירָה — אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה, אַף סוּכָּה — אַחַת בְּיוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה.

(סוכה כז ע"א)

וְרַבָּנַן? כְּדִירָה. מָה דִּירָה — אִי בָּעֵי אָכֵיל אִי בָּעֵי לָא אָכֵיל, אַף סוּכָּה נָמֵי — אִי בָּעֵי אָכֵיל אִי בָּעֵי לָא אָכֵיל.

(סוכה כז ע"א)

א. מה המחלוקת במשנה? **4 נק'**

ב. שני הצדדים לומדים מ"תשבו כעין תדורו". הסבירו איך כל צד לומד ממנו. **6 נק'**

ג. לפי חכמים, מניין שבלילה הראשון יש חובה? הסבירו את הלימוד. **6 נק'**

ד. האפוטרופוס של אגריפס שאל: "כְּגוֹן אֲנִי, שֶׁאֵינִי רָגִיל לֶאֱכוֹל אֶלָּא סְעוּדָה אַחַת בַּיּוֹם...". מה ענה לו רבי אליעזר? **4 נק'**

## ד חלק ד: דף כ"ז ע"א – כ"ז ע"ב: סוכה לשבעה והקבלת פני רבו

20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שתיים (שאלות 8–9).

**8** "אין יוצאין מסוכה לסוכה".

אֵין יוֹצְאִין מִסּוּכָּה לְסוּכָּה, וְאֵין עוֹשִׂין סוּכָּה בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יוֹצְאִין מִסּוּכָּה לְסוּכָּה, וְעוֹשִׂין סוּכָּה בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְשָׁוִין, שֶׁאִם נָפְלָה, שֶׁחוֹזֵר וּבוֹנֶה בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד.

(סוכה כז ע"א – כז ע"ב)

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? אָמַר קְרָא: "חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים", עֲשֵׂה סוּכָּה הָרְאוּיָה לְשִׁבְעָה. וְרַבָּנַן? הָכִי קָאָמַר רַחֲמָנָא: עֲשֵׂה סוּכָּה בֶּחָג.

(סוכה כז ע"א – כז ע"ב)

א. מה שאל האפוטרופוס בשאלה השנייה, ומה ענה לו רבי אליעזר? 5 נק'

ב. מה המקור של רבי אליעזר, ומה עונים חכמים? 6 נק'

ג. "וְשָׁוִין שֶׁאִם נָפְלָה, שֶׁחוֹזֵר וּבוֹנֶה אוֹתָהּ בְּחוּלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד". למה הגמרא שואלת "פשיטא?" ומה התשובה? 5 נק'

ד. לפי חכמים, למה בא "לְךָ" בפסוק, ומניין שסוכה שאולה כשרה? 4 נק'

**9** הקבלת פני רבו ברגל.

שֶׁהָיָה רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הָעַצְלָנִין, שֶׁאֵין יוֹצְאִין מִבָּתֵּיהֶן בָּרֶגֶל, דִּכְתִיב: "וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ".

(סוכה כז ע"ב)

אִינִי?! וְהָאָמַר רַבִּי יִצְחָק: מִנַּיִן שֶׁחַיָּיב לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ בָּרֶגֶל, שֶׁנֶּאֱמַר: "מַדּוּעַ אַתְּ הוֹלֶכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת", מִכְּלָל דִּבְחֹדֶשׁ וְשַׁבָּת מִיחַיַּיב אִינִישׁ לְאַקְבוֹלֵי אַפֵּי רַבֵּיהּ! לָא קַשְׁיָא: הָא — דְּאָזֵיל וְאָתֵי בְּיוֹמֵיהּ, הָא — דְּאָזֵיל וְלָא אָתֵי בְּיוֹמֵיהּ.

(סוכה כז ע"ב)

א. מה הקושיה מדברי רבי יצחק על דברי רבי אליעזר? מה המקור של רבי יצחק? **6 נק'**

ב. הסבירו את התירוץ "הָא – דְּאָזֵיל וְאָתֵי בְּיוֹמֵיהּ, הָא – דְּאָזֵיל וְלָא אָתֵי בְּיוֹמֵיהּ". **6 נק'**

ג. במעשה בסוכתו של יוחנן ברבי אלעאי הגמרא מקשה שתי קושיות על רבי אליעזר. כתבו את שתיהן ואת התשובות. **8 נק'**

## ה חלק ה: דף כ"ח – כ"ט ע"א: נשים וקטנים, "סוכתו קבע" — 20 נקודות

ענו על שאלה אחת מתוך שלוש (שאלות 10–12).

**10** "נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה".

גְּמָ' מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "אֶזְרָח" — זֶה אֶזְרָח, "הָאֶזְרָח" — לְהוֹצִיא אֶת הַנָּשִׁים, "כָּל" — לְרַבּוֹת אֶת הַקְּטַנִּים.

(סוכה כח ע"א – כח ע"ב)

אָמַר מָר: "הָאֶזְרָח" — לְהוֹצִיא אֶת הַנָּשִׁים. לְמֵימְרָא דְּ"אֶזְרָח", בֵּין נָשִׁים בֵּין גַּבְרֵי מַשְׁמַע? וְהָתַנְיָא: "הָאֶזְרָח" — לְרַבּוֹת אֶת הַנָּשִׁים הָאֶזְרָחִיּוֹת, שֶׁחַיָּיבוֹת בְּעִינּוּי. אַלְמָא "אֶזְרָח" — גַּבְרֵי מַשְׁמַע! אָמַר רַבָּה: הִלְכְתָא נִינְהוּ וְאַסְמְכִינְהוּ רַבָּנַן אַקְרָאֵי.

(סוכה כח ע"א – כח ע"ב)

א. הסבירו את הלימוד: "אזרח" / "האזרח" / "כל". **6 נק'**

ב. מה הקושיה מן הברייתא על יום הכיפורים, ומה עונה רבה? **6 נק'**

ג. הגמרא שואלת: אם סוכה היא מצוות עשה שהזמן גרמא, למה צריך הלכה כדי לפטור נשים? הציגו את תשובת אביי ואת תשובת רבא. **8 נק'**

**11** קטן שאינו צריך לאמו.

נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים פְּטוּרִין מִן הַסּוּכָּה. קָטָן שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְאִמּוֹ — חַיָּיב בְּסוּכָּה. מַעֲשֶׂה וְיָלְדָה כַּלָּתוֹ שֶׁל שַׁמַּאי הַזָּקֵן, וּפִיחֵת אֶת הַמַּעֲזִיבָה וְסִיכֵּךְ עַל גַּבֵּי הַמִּטָּה בִּשְׁבִיל קָטָן.

(סוכה כח ע"א – כח ע"ב)

א. "כל" מרבה קטנים, והמשנה אומרת שקטנים פטורים. איך הגמרא מיישבת, ומה מעמדו של הפסוק?

**7 נק'**

ב. מהו "קטן שאינו צריך לאמו"? הביאו את שתי ההגדרות. **6 נק'**

ג. הגמרא שואלת על המעשה בכלתו של שמאי הזקן "מַעֲשֶׂה לִסְתּוֹר?". הסבירו את הקושיה ואת התירוץ.

**7 נק'**

**12** "כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי".

מַתְנִי׳ כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים אָדָם עוֹשֶׂה סוּכָּתוֹ קֶבַע, וּבֵיתוֹ עֲרַאי. יָרְדוּ גְּשָׁמִים, מֵאֵימָתַי מוּתָּר לְפַנּוֹת — מִשֶּׁתִּסְרַח הַמִּקְפָּה. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה — לְעֶבֶד שֶׁבָּא לִמְזוֹג כּוֹס לְרַבּוֹ, וְשָׁפַךְ לוֹ קִיתוֹן עַל פָּנָיו.

(סוכה כח ע"ב – כט ע"א)

מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה. אִיבַּעְיָא לְהוּ: מִי שָׁפַךְ לְמִי? תָּא שְׁמַע דְּתַנְיָא: שָׁפַךְ לוֹ רַבּוֹ קִיתוֹן עַל פָּנָיו, וְאָמַר לוֹ: אִי אֶפְשִׁי בְּשִׁמּוּשֶׁךָ.

(סוכה כח ע"ב – כט ע"א)

א. מאיזו מילה בפסוק לומדים את הדין? תנו שתי דוגמאות מן הברייתא. **6 נק'**

ב. הגמרא מקשה מדברי רבא "מִקְרָא וּמְתֻנֵּא בְּמָטַלְלְתָּא, וְתַנּוֹיֵי בַּר מִמָּטַלְלְתָּא". הסבירו את הקושיה ואת התירוץ. **6 נק'**

ג. במשל שבמשנה: "מִי שָׁפַךְ לְמִי?" מה התשובה לפי הברייתא, ומה הנמשל לפי רש"י? **8 נק'**